

Vzkříšení a naše představy

O Velikonocích si připomínáme ukřižování a vzkříšení Ježíše Krista. Odsouzení nevinného člověka k smrti si umíme představit; historie nám nabízí četné příklady. Vzkříšení je něco, co se vymyká naší zkušenosti, a pro mnohé je kamenem úrazu, pro nějž odmítají křesťanství.

Jeden farář si byl této skutečnosti vědom a chtěl demonstrovat, že zpráva o zcela ojedinělé (singulární) skutečnosti, pro lidi zpravidla neuvěřitelné, nemusí být nepravdivá. A tak během kázání na velikonoční neděli vyndal z květinové výzdoby kostela tulipán a snědl jej. Přítomným řekl: "Vy jste svědky toho, že váš farář při kázání snědl tulipán. Nepochybujete o tom. Nicméně, když o tom povíte druhým, nebudou vám věřit. Pojídání tulipánů je mimo jejich osobní zkušenosti."

Pro někoho je biblické svědectví o Ježíšově vzkříšení nevěrohodné, protože jeho líčení v různých evangeliích se poněkud liší. K tomu jsem četl zajímavý doklad o tom, že když lidé jsou svědky nějaké velice nečekané skutečnosti, další okolnosti nevnímají a pak si je, aniž by si toho byli vědomi, domýšlejí různě, takže se jejich svědectví liší. Nedlouho po druhé světové válce se konalo v anglické Cambridži¹ setkání špičkových filozofů; účastnili se ho mj. rakouští filozofové Karl Popper a Ludwig Wittgenstein² a slavný britský učenec Bertrand Russell. Popper ve své přednášce mluvil o významu morálních pravidel, jež Wittgenstein neuznával a maje v ruce pohrabáč řečníka vyzval, aby uvedl příklad aspoň jednoho morálního pravidla; ten hned vtipně odpověděl: "Neohrožovat hostující přednášející pohrabáčem." Načež se mezi nimi strhl těžký konflikt, přičemž L.W. měl stále v ruce pohrabáč. A teď se výpovědi svědků liší: Byl pohrabáč horký nebo studený? Praštil Wittgenstein Poppera pohrabáčem nebo mu jen hrozil a mával nad ním? Popper vyběhl z místnosti; běžel Wittgenstein mávaje pohrabáčem hned za ním či opustil místnost až po chvíli? Očití svědkové se neshodli. Dojem z inzultace jednoho špičkového filozofa druhým byl tak mocný, že ostatnímu byla věnována jen okrajová pozornost.

Fakt Ježíšova vzkříšení byl tak mocným zážitkem (pro nevěřící: by byl tak mocným zážitkem), že to, co je doprovázelo, už zůstalo stranou pozornosti.

Jiří Nečas

¹ Skloňování cizích jmen je problém; počínám si v souladu s Pravidly českého pravopisu

² L.W. (1889 Vídeň-1951 Cambridge, UK) se narodil v roce, kdy jeho otec založil v Kladně slavnou Poldinu huť (Wittgensteinova matka byla Leopoldina); Wittgensteinovým bratrancem byl významný rakouský ekonom, nositel Nobelovy ceny, F.A. von Hayek